

ZAHORIAN & VAN ESPEN

Camouflage

Roman Ondak

vernisáž 19. 5. 2021

výstava potrvá do 24. 6. 2021

Zahorian & Van Espen Bratislava

Roman Ondak je umelcom s dobrým inštinktom a vycibrenou pozorovacou schopnosťou pre všedné veci. A hlavne pre vzťahy medzi nimi a nami, ktoré konceptuálnym myslením dokáže transformovať na neobyčajné, no zároveň ich triviálnosť až tak nemaskuje. V niektorých jeho sochách, objektoch a inštaláciách zostávajú tými istými reálnymi predmetmi, aké poznáme z každodennosti – skriňa, podlaha, stena, dvere, kľučka, kľúčová dierka, držadlo, stôl – prevažne interiérové, metaforicky interné, vnútorné veci. Tento ustálený repertoár „ready made-ov“ a ich fragmentov, ktorých pôvod, ak si to situácia žiada, dopovie názvom, Ondak využíva od polovice 90. rokov 20. storočia až po súčasnosť. A hoci by sa mohlo zdať, že tento koncept by už mohol zaváňať rutinou, nudou, autorskou „istotou“, opak je pravdou – má energiu, vitálnosť a zmysluplnú cirkuláciu. Je svedectvom intenzívnej autorskej koncentrácie a nefunguje len „na prvú“, aj po rokoch nesie istý evolučný potenciál. Jeho „vecný“ slovník hovorí univerzálnym jazykom, interpretačne nasýteným a otvoreným viacerým možnostiam dekódovania, a musím uznať, že svojou sofistikovanou rafinovanosťou vie intelekt aj pekne potrapiť. Monologickosť, hlavnú výčitku voči modernému a aj súčasnému umeniu Ondak dokonale neguje nielen jednoduchými, ľudsky blízkymi objektmi, ale i tým, že povaha jeho diel je dialogická. Od samého počiatku s divákom/divákmi počítá, pohráva sa s percepciou, stereotypmi myslenia, konvenciami, hranicami, obmedzeniami a aj zákazmi.

Ondak v Zahorian & Van Espen Gallery prezentuje výber starších a nových diel založených výlučne na soche. Od minimálnych, takmer neviditeľných a ľahko prehliadateľných až po hmotnejšie, destabilizujúce zrak i myseľ racionálnou geometriou, optickými vlastnosťami, logikou a modernistickou estetikou. Ich základ tkvie vo veciach obrátených do neznámych perspektív, ale imanentne existujúcich v celku, zamaskovaných plášťom, či prítomných vo vnútri. Podľa Romana Ondaka je *Camouflage* o vnímaní reality a o schopnosti umenia realitu sprostredkovať. Kládne si pritom zásadnú otázku – je umelecká fikcia iná ako tá, za ktorú si v živote niekedy realitu zamieňame? Priamy odkaz nájdeme v dokumentácii jeho jednodňovej intervencie *Camouflaged Building* (2009), v ktorej vtipne, hravo a nenápadne poodhalil vnútornú, skutočnú podstatu starých vládnych budov vo Wellingtone (Nový Zéland). Stratégiu vymazávania väčších častí suplovaných iba detailmi uplatnil v inštalácii *Walls Being Doors* (2012) a objekte *Two Keyholes Facing Each Other* (2012). V prvom prípade symbolicky otvorením prázdnych brán a v druhom všetkých brán ako sochársku poctu totálnej transparentnosti a koncu voyerizmu, zároveň však paradoxne spochybneným ukotvením na luxusnom ónyxovom soklíku. V novej sérii závesných objektov *Crosses* a *Pyramids* (2019-2020) Ondak ukazuje ako dobre „svojím“ objektom rozumie, ich pôvodnú formu transformuje do znakov, tvarov, symbolov, rébusov a vizuálnych kódov. Na prvý pohľad už nevieme identifikovať starú, známu, dobrú a bezpečnú vec. Autor z fragmentov oporného systému interiérového predmetu vydoluje iné významy a upozorní, že jednoducho prvý pohľad nikdy nestačí. Ondak s postupným odkrývaním vrstiev pracuje v tradičnom sochárskom zmysle – odoberaním hmoty a uvedomovaním si viacerých perspektív vnímania náročných hlavolamov – prevrátených, obrátených, vymazaných, fragmentovaných a vyzlečených naruby. V doslovnom aj v prenesenom význame sa zaujíma o dianie pod povrchom, v jadre, ukrytom za plášťom alebo maskou. Jeho sochárske a priestorové myslenie vychádza z väzieb medzi niečím a niekým. Je definované viacerými možnosťami pohľadov na fyzické a mentálne rámce, zauzlené otváraním ďalších paradoxov, kontrastov a ironických otázok s výkričníkom.

Vladimíra Büngerová

Výstavu z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia ako hlavný partner.

Roman Ondak študoval v rokoch 1988 - 1994 maľbu na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Študoval taktiež na Slippery Rock University, Pennsylvania (1993) a absolvoval rezidencie na BINZ39, Zürich (1994 - 95), Collegium Helveticum, Zürich (1999 - 2000), CCA v Kitakyushu (2004) a vo forme grantov ho podporili DAAD v Berlíne (2007/08) a Villa Arson v Nice (2010). Roman Ondak aktuálne žije a pracuje v Bratislave.

V roku 2012 dostal cenu "Umelec roka" od Deutsche Bank a v roku 2018 vyhral Lovis Corinth Prize a cenu Kunstforum Ostdeutsche Galerie Regensburg.

K jeho samostatným projektom patria výstavy:

SK Parking, Kunsthalle Bratislava (2021); Time Capsule, Slovenská národná galéria, Schaubmarov mlyn, Pezinok (2020); Based on True Events, Lovis-Corinth-Preis, Kunstforum Ostdeutsche Galerie Regensburg, Nemecko (2018); History Repeats Itself, Kunsten Mmuseum of Modern Art, Aalborg, Dánsko (2017); Sequences VIII: Elastic Hours, The Living Art Museum, Reykjavík (2017); The Source of Art is the Life of People, South London Gallery, Londýn (2016); Good Feelings in Good Times - Performance, Tate Modern, Londýn (2016); Storyboard, Guangdong Times Museum, Guangzhou Čína (2015); Escena, Museu Nacional Centro de Arte Reina Sofia, Palacio de Cristal, Madrid, Spain (2013); Some Thing, The Common Guild, Glasgow, United Kingdom (2013); do not walk outside this area, Deutsche Guggenheim, Berlín, Nemecko (2012); Roman Ondak, Musée d'art moderne de la Ville de Paris, Paríž, Francúzsko (2012); Within Reach of Hand or Eye, K21 Düsseldorf (2012); Time Capsule, Modern Art Oxford, Oxford (2011); Enter the Orbit, Kunsthau Zürich, Zürich, Švajčiarsko (2011); Before Waiting Becomes Part of Your Life, Salzburger Kunstverein, Salzburg, Rakúsko (2011); Loop, Czech and Slovak Pavilion of the 53rd Biennale di Venezia (2009). . . Roman Ondak vystavoval aj na dOCUMENTA (13) Kassel, 6. Berlínskom bienále, 53. Benátskom bienále a 10. Gwangju bienále.

Romana Ondaka zastupujú galérie : gb agency (Paríž), Martin Janda (Viedeň), kurimanzutto (Mexico City, New York) a Ester Schipper (Berlín).